

PITANJA IZ VJERONAUKA ZA DRUGI I TREĆI STUPANJ

Cilj Mektebske nastave:

Cilj ove nastave je da upozna polaznike mektebske nastave sa sistemom islamskih vrijednosti i formira kod njih stav kako da isti primjenjuju u svim životnim situacijama, te da ih podstakne da vlastitom spoznajom utemeljenom na saznanjima Allahove džellešanuhu objave Kur`ana i Muhammedove alejhisselam predaje dođu do uvjerenja o nužnosti Allahova džellešanuhu postojanja. Time će se ostvariti Allahova džellešanuhu poruka: *"Allahu je prava vjera jedino islam."* (Ali Imran, 19) i: *"...Zadovoljan sam da vam islam bude vjera..."* (Maida, 3).

Zadaci Mektebske nastave:

- Da upozna polaznike, imajući u vidu njihova interesovanja, sklonosti i sposobnosti, s osnovnim islamskim propisima, te da ih osposobi da shvate i usvoje smisao i višestruku opravdanost islamskih propisa
- Da im pored upoznavanja sa stvaralačkim snagama razvoja islama, pravilno objasni kako bi shvatili i formirali stav o ulozi svakog muslimana u sklopu tih stvaralačkih snaga
- Da pomogne polaznicima mektebske nastave da shvate i usvoje suštinu islamskog učenja i da praktično primjenjuju šerijatske propise
- Da razvije i formira stav o svjesnoj i aktivnoj ljubavi prema Allahu džellešanuhu, opredjeljenost putu Muhammeda alejhisselam, i privrženost prema Islamskoj zajednici, svojoj domovini Bosni i Hercegovini kao i prema svemu što je napredno i humano
- Da polaznike osposobi da na osnovu savladanog gradiva i odgovarajućeg stepena znanja mogu samostalno koristiti islamsku literaturu
- Da kod polaznika formira uvjerenje o svjesnom pripadanju Islamskoj zajednici, odnosno Ummetu Muhammeda alejhisselam, i razvije kod njih stav odlučnosti za njegovanje i očuvanje islama i njegovu primjenu u svim oblicima svakodnevnog života
- Da kod polaznika formira uvjerenje rodoljubivosti, tolerantnosti, poštivanja i cijenjenja svake ličnosti bez obzira na njezino uvjerenje
- Da polaznika upozna sa odredbama Upute-Kur`ana: vjerovanje u jednog Boga, u Njegove meleke, Njegove objave, Njegove poslanike, u Sudnji dan (proživljenje poslije smrti) i Njegovo određenje
- Da osposobi polaznika za praktično življenje u skladu sa usvojenim odredbama: očitovanje vjere (šehadet), obredi (namaz), vjerska discipliniranost (post), vjerske materijalne obaveze (zekat) i hodočašće (hadždž)
- Da razvija kod polaznika osjećaj dužnosti i odgovornosti koje proizilaze iz ovih odredaba-uputa
- Da podstakne polaznika na razmišljanje o svom okruženju
- Da bez stida i straha iskazuje svoje stavove

- Da se u ranoj dobi svoga života zainteresuje za Kur`an, Sunnet i sve drugo što je islamsko
- Da polaznici shvate bit islamskog učenja
- Da upoznaju i praktički primjenjuju šerijatske propise
- Da se upoznaju sa sistemom islamskih vrijednosti
- Da kod polaznika razvija i formira stav o aktivnoj i svjesnoj ljubavi prema Allahu džellešanuhu i prema Islamskoj zajednici (Ummetu)
- Da ih upozna sa pojavom i razvojem islama na našim prostorima, ali i na drugim prostorima gdje žive i obitavaju muslimani, njegovom duhovnom baštinom i spomenicima materijalne kulture
- Da kod polaznika razvija odlučnost za njegovanje i očuvanje islama i njegovu primjenu gdje god da žive i rade
- Da se polaznici saznanjem istine o svojoj vjeri, njezinim zasadama i njenoj progresivnoj ulozi u povijesti čovječanstva, oslobode osjećaja stida nametnutog muslimanima iskrivljavanjem njihove uloge, kako u našim krajevima tako i u svijetu

U Kur`anu piše: *”Onima koji su vjerovali i za kojima su se djeca njihova u vjerovanju povela priključićemo djecu njihovu, a djela njihova nećemo nimalo umanjiti-svako čovjek je odgovoran za ono što sam učini.”* (Tur, 21)

Muhammed alejhisselam je rekao: *”Zaista je pravo djeteta da ga njegov roditelj podučí Kur`anu, da mu nadjene lijepo ime i oženi ga, odnosno uda, kad postane punoljetno.”* (Ibn Nedžar)

”Roditelj je obavezan prema djetetu: da mu da lijepo ime, da ga lijepo odgoji, da ga poduci pismenosti, plivanju i ratnim vještinama, da ga izdržava imovinom zarađenom na dozvoljen (halal) način i da ga oženi, odnosno ako je kćerka, uda kada dođe vrijeme za to.” (Hakim)

”Na Sudnjem danu za pojedinim čovjekom íći će dobra djela kao brda. Čovjek će zapitati: ”Šta je ovo?” Tada će mu se reći:” Ovo su sevabi od dova tvoga djeteta kojom je molio Allaha da ti oprostí grijehé.” (Taberani)

ARAPSKO (KUR`ANSKO) PISMO – SUFARA

Prošlo je više od pet stoljeća kako se arapsko (kur`ansko) pismo izučava u našim krajevima. To je započelo još u ono vrijeme kada su naši davni preci došli u dodir sa islamskim učenjem, osjetili ga i prigrlili. Mektebi – ta prva žarišta i jezgra u kojima su se sticala osnovna obavještenja o Islamu – nicali su u mahalama naših gradova i kasaba, nicali su u svakom muslimanskom (bošnjačkom) selu. U njima je vršeno i prvo opismenjavanje.

Osnovni, i moglo bi se reći, jedini cilj ovog opismenjavanja bio je osposobiti polaznike mektebske nastave da što pravilnije, potpunije i sigurnije savladaju arapsko-kur`ansko pismo i uče Allahovu džellešanuhu Knjigu – Kur`ani Kerim.

Arapsko pismo je jedno od svjetskih pisama. Osim kompletnog arapskog svijeta, njime se služe i mnogi drugi islamski narodi. Kako je to pismo kojim je napisana Allahova džellešanuhu Knjiga, Kur`ani Kerim, svaki musliman i muslimanka treba da ga nauče. Mnogi narodi, uvodjenjem posebnih znakova za glasove koji postoje u njihovom a ne postoje u arapskom pismu, prilagodili su arapsko pismo svome jeziku. To je svojevremeno bilo učinjeno i kod nas, a najveće zasluge za to pripadaju, bez sumnje, jednom od nasih Reisul-ulema, rahmetli hadži Džemaluddin efendiji Čauševiću.

Kur`ansko pismo je pismo arapskog alfabetu. Piše se i čita s desna na lijevo i ima 28 slova. Nema posebno malih i velikih slova, ali većina njih imaju različite oblike, ovisno od mjesta gdje stoje u riječi. Nema ni samoglasnika, a ni slijedećih slova: c, ć, č, đ, lj, nj, p, z. Sva slova kur`anskog pisma služe kao znaci za suglasnike, jer nema posebnih slova za oznaku samoglasnika. Samoglasnici se dijele na kratke i duge. Za kratke postoje posebni znakovi koji se stavljaju iznad, odnosno ispod slova, dok se dugi samoglasnici označavaju pomoću kratkih i odgovarajućeg produženog slova.

U Kur`anu piše: “Kada hoćeš da učiš Kur`an, zatraži od Allaha zaštitu od šejtana prokletog”. (Nahl, 98)

Muhammed alejhisselam je rekao: ”Naučite sami da čitate Kur`an. Za svaki pročitani harf (slovo) Kur`ana bićete deseterostruko nagrađeni”. (Darimi) – “Dobar i vješt hafiz Kur`ana biće u društvu s plemenitim i odabranim melekima, a onome koji se napreže u učenju Kur`ana pripadaju dvije nagrade”. (Muslim) – “Najbolji među vama je onaj koji nauči Kur`an i druge poučava Kur`anu”. (Buhari) – “Onome ko nauči nekoga jedan kur`anski ajet, ili ga podući nekom važnom pitanju teći će nagrada do Sudnjeg dana”. (Ibn Asakir) – “Onaj u čijem srcu nema nimalo Kur`ana nalik je na razvaljenu, napuštenu kuću”. (Tirmizi) – “Ko bude učio Kur`an i postupao onako kako Kur`an nalaže, njegovim roditeljima će na Sudnjem danu biti stavljena kruna čija će svjetlost biti bolja od sunčeve svjetlosti na Zemlji. A kakva li će tek biti nagrada za njega”!? (Ebu Davud)

ALLAHOVA DŽELLEŠANUHU KNJIGA – KUR`AN

Kur`an je Allahova džellešanuhu Objava, Riječ i Uputa. Objavljivan je Muhammedu alejhisselam u razdoblju od 23 godine njegove poslaničke misije. Period objavljivanja Kur`ana bio je poseban u ljudskoj povijesti. Početak Objave javlja se u formi Allahova imperativa i naredbe Poslaniku alejhisselam, a potom i svakom čovjeku, da izučava, posmatra i saznaje izvjesnost kosmičkog reda u triplicitnoj relaciji Bog-čovjek-svijet. Kur`an insistira na osebujnom posmatranju prirode i čovjeka, podjednako u njihovoj odvojenosti kao i u njihovom jedinstvu. Kur`an je uputa svima koji žele da je slijede i koji hoće da joj pripadaju. Obavezujući svoje pripadnike na znanstveno istraživanje i spoznavanje stvarnosti, Kur`an podiže nauku na najviši mogući stepen i u tom smislu na desetine mjesta i u različitim kontekstima upotrebljava izraze znanje i spoznaja. Svojom pojavom Kur`an je pokrenuo jedan od najvećih preobražaja u povijesti čovječanstva. Po svojoj univerzalnosti, misaonosti i sveobuhvatnosti Kur`an predstavlja, doista, nadnaravnu Knjigu. Kur`an traži stalan progress. On je uputa ka kontinuiranom napretku i dinamičnom razvoju. Zahtjev da se čini dobro, a ne čini zlo, univerzalan je princip kur`anskog učenja. Utjecaj Kur`ana na ljudsku misao, kulturu i razvoj je nesaglediv. Međutim, taj utjecaj do naših dana još nije dovoljno proučen. Pokušaji koji se danas čine u tom pogledu veliki su i značajni. To najbolje pokazuje savremeno interesovanje za Kur`an i povijesno značenje njegove misli; za islamsku kulturu kao autentičnu baštinu kur`anskog nauka i planetarne mogućnosti kur`anske Objave. Neoboriv dokaz koji potvrđuje ovaj stav je ogroman broj prevoda značenja Kur`ana na gotovo sve jezike savremenog svijeta.

Kur`an je objašnjenje za sve. Uputa, Milost i radosna vijest za vjernike. Kur`an nas obavještava o događajima koji su se dogodili prije i koji će se dogoditi poslije nas. U njemu su propisi, mudrosti, izvješća, savjeti, pouke i lijek za srca. Nama je naređeno da ga čitamo, proučavamo i razmišljamo o njegovim ajetima.

U Kur`anu piše: "Kur`an je doista govor koji rastavlja istinu od neistine, lakrdija nikakva on nije" (Tariq, 13-14) – "I pamтите Allahove ajete i mudrost, koji se kazuju u domovima vašim; Allah je uistinu dobar i sve zna". (Ahzab, 34) – "Ova Knjiga u koju nema nikakve sumnje, uputstvo je svima onima koji se budu Allaha bojali". (Bekara, 2)

Muhammed alejhisselam je rekao: "Najvredniji ibadet moga Ummeta je učenje Kur`ana". (Bejheki) – "Neće se iskupiti ljudi u jednoj od Allahovih kuća radi učenja i proučavanja Kur`ana a da na njih neće biti spušteno spokojstvo, mir i rahmet, a i meleki će ih okruživati, dok će ih se Allah sjetiti s onim što samo Allah ima". (Muslim) – "Vjernik koji uči Kur`an je kao limun čiji je miris lijep, a i ukus mu je lijep. Vjernik koji ne uči Kur`an je kao hurma koja nema mirisa, ali ima sladak ukus. Munafik koji uči Kur`an je kao bosioak, čiji je miris lijep, a ukus mu je gorak. Dok je munafik koji ne uči Kur`an kao divlja tikvica koja uopće nema mirisa, a ukus joj je gorak". (Buhari, Muslim) – "Ko lijepo sasluša učenje makar jednog ajeta iz Allahove Knjige, Allah mu upisuje dobro za koje će ga mnogostruko nagraditi, a ko prouči jedan kur`anski ajet, Allah će mu ga pretvoriti u svjetlost na Sudnjem danu". (Ahmed)

a) Odgovori na pitanja iz akaida:

P1. Šta je Islam?"

O. Islam je vjera koju je Allah -dželle še'nuhu- poslao preko svog Poslanika Muhammeda -'alejhi-sselem- da je dostavi cijelom čovječanstvu."

P.2. Koliko ima imanskih šarta?

O. Imanskih šarta ima 6. To su:

- **Amentu billahi** – ja Boga vjerujem
- **Ve melaikehi** – i vjerujem u Njegove meleke
- **Ve kutubihi** – i vjerujem u Njegove knjige
- **Ve rusulih** – i vjerujem u Njegove poslanike
- **Vel-jevmil-ahiri** – i vjerujem u Sudnji dan
- **Ve bil-kaderi hajrihi ve šerrihi minellahi teala** – I vjerujem u Njegovu odredbu, i dobra i zla koje od Allaha Uzvišenog dolazi

P.3. Koja su glavna Allahova -dželle še'nuhu- svojstva;

O. Ima ih 14. To su:

- **Vudžud** – Bog ima i postoji
- **Vahdanijet** – Jedan je Jedini
- **Kidem** – Bog je oduvijek jer nije postao
- **Beka** – Bog je zauvijek jer Ga neće nestati
- **Muhalefetun lil-havadisi** – Bog nije ničemu sličan
- **Kijamun binefsihi** – Bog Sam po Sebi opstoji
- **Hajat** – Bog živi vječnim božanskim životom
- **Ilm** – Bog sve zna
- **Sem'** – Bog sve čuje
- **Besar** – Bog sve vidi

- *Iradet* – Bog sve svojom voljom čini
- *Kudret* – Bog je svemoćan
- *Kelam* – Bog govori Svojim božanskim govorom
- *Tekvin* – Bog sve stvara, održava i rastvara

P.4 Šta su meleki?

O. Meleki su za nas nevidljiva bezgriješna duhovna bića koja su u službi Allahu - dželle še'nuhu-.

P.5 Da li jedu ili piju i od čega su stvoreni?**O. Oni ne jedu, ne piju i nisu ni muškog ni ženskog roda. Stvoreni su od nura (svjetlosti).**

P.6. Koliki je njihov broj?

O. Njihov broj je veoma veliki i poznat je samo Allahu -dželle še'nuhu-.

P.7. Koji su najpoznatiji meleki?

O. Najpoznatiji meleki su:

- *Džebrail* - Donosioc objava od Allaha poslanicima
- *Azrail* - melek koji vadi duše i usmrćuje ljude i džinne
- *Israfil* - melek koji će puhnuti u sur (rog) i najaviti propast ovoga svijeta
- *Kiramen katibin* - plemeniti pisari koji pišu ljudska dobra i loša djela
- *Munkir i Nekir* - ispitivači u kaburu. Oni će pitati svakog umrlog: “Ko ti je Bog, Poslanik i šta ti je vjera?”

P.8. Šta su džinni?

O. Džinni su također duhovna, za nas nevidljiva, bića. Oni su stvoreni od vatre i mogu biti dobri i loši. Ima ih vjernika i nevjernika. Od njihove vrste je šejtan koji se zove Iblis. On navraća ljude na loša djela.

P.9. Kako se zove objava na arapskome jeziku?

O. Allahova objava se na arapskom jeziku zove “*vahj*”.

P.10. Šta sadrže objave?

O. To su Božije poruke koje je Allah preko poslanika upućivao ljudima. U njima su propisi, upute, savjeti, mudrosti.

P.11. Koje su najpoznatije objave?

O. Poznata su 4 velika kitaba (knjige) i 100 suhufa.

P.12. Koja su poznata četiri nebeska kitaba?

O. Četiri velika kitaba su:

- *Tevrat* – poslat Musa -'alejhi-sselam-

- **Zebur** – poslat Davud -'alejhi-sselam-
- **Indžil** – poslat Isa -'alejhi-sselam-
- **Kur'an** – poslat Muhammedu -'alejhi-sselam-

P.13. Šta znaš o Kur'anu?

O. Kur'an je posljednja Božija objava, poslata Muhammedu -'alejhi-sselam- Objavljen je na arapskome jeziku. Ima 114 sura (poglavlja) i 6666 ajeta. Objava Kur'ana je trajala 23 godine, 13 u Mekki i 10 u Medini.

P.14. Da li Kur'an ima i druga imena?

O. Kur'an ima i ova imena:

- **Furkan** (Rastavljač istine od neistine)
- **Zikr** (Opomena)
- **Tenzil** (Spuštena knjiga)
- **Kitab** (Knjiga)

P.15. Koja je najveća mudžiza data Muhammedu -'alejhi-sselam-?

O. Kur'an je najveća mudžiza (nadnaravno djelo) koja je data Muhammedu -'alejhi-sselam-.

P.16. Ko su Allahovi poslanici?

O. Allahovi poslanici su odabrani ljudi koje je Allah -dželle še'nuhu- izabrao da dostave ljudima Božanske poruke. Bilo ih je mnogo.

P.17. Koliko se vjerovjesnika spominje u Kur'anu?

O. U Kur'anu se spominje 25 vjerovjesnika.

P.18. Nabroj deset imena vjerovjesnika.

O. Deset imena Božijih vjerovjesnika:

- 1) **Adem**
- 2) **Idris**
- 3) **Nuh**
- 4) **Salih**
- 5) **Ibrahim**
- 6) **Ishak**
- 7) **Ismail**
- 8) **Musa**
- 9) **Isa**
- 10) **Muhammed -'alejhi-sselam-**

SVOJSTVA BOŽIJIH POSLANIKA

P.19. Nabroj svojstva Božijih poslanika?

O. Svojstva Božijih poslanika su:

- *Sidk* – Svi su istinu govorili
- *Emanet* – Svi su povjerljivi bili
- *Tebliğ* – Svi su vjerno Božiju objavu dostavili
- *Fetanet* – svi su pametni i oštromni bili
- *Ismet* – Svi su bezgriješni bili

P.20. Šta je Sudnji dan?

O. Kijametski ili Sudnji dan je Dan u kome će Allah pozvati sve ljude na odgovornost za svoja djela.

P.21. Šta je berzeh?

O. *Berzeh* je mjesto u kome borave duše od smrti pa do proživljenja.

P.22. Šta je mizan?

O. *Mizan* je vaga ili terezija na kojoj će se vagati ili mjeriti dobra i loša djela.

P.23. Šta je šefa'at?

O. *Šefa'at* je pravo Poslanika Muahmmeda -'alejhi-sselam- da se zauzima, zagovara i posreduje kod Allaha -dželle še'nuhu- za griješnike od svoga umeta.

P.24. Šta je džennet?

O. *Džennet* je mjesto u kome će vjernici uživati Allahovu nagradu

P.25. Šta je džehennem?

O. *Džehennem* je mjesto gdje će nevjernici i griješnici izdržavati Božiju kaznu.

P.25. Šta su grijesi?

O. Grijesi su raditi nešto što je po Islamu zabranjeno.

P.26. Kako se dijele grijesi?

O. Podjela grijeha:

- ***Teški grijesi:*** To su oni grijesi koji izvode iz Islama kao širk, psovati Allaha ili neku drugu svetinju.
- ***Veliki grijesi:*** To su oni grijesi za koje je predviđena teška kazna na Onome svijetu; npr. Piti alkohol, jesti svinjsko meso, uzimati kamatu i sl.
- ***Mali grijesi:*** Oni grijesi koji ne spadaju ni u teške ni u velike smatraju se malim grijesima kao npr. ne klanjati u džematu, pričati kada se Kur'an uči isl.

P.27. Šta je tevba?

O. Tevba ili istigfar je kajanje za učinjene grijehе.

P.28. Kako se može učiniti tevba-pokajanje?

O. Može se učiniti riječima: "Estagfirullahe ve etubu ilejhi."»A to znači:»Tražim od Allaha oprost od grijehа i Njemu se kajem.»

P.29.Koliko ima islamskih šartova?

O. Islamskih šartova (dužnosti) ima pet, to su:

- 1) IZGOVARATI KELIME I ŠEHADET**
- 2) NAMAZE KLANJATI**
- 3) MJESEC RAMAZAN POSTITI**
- 4) ZEKJAT DAVATI**
- 5) HADŽ OBAVITI**

P.30.ŠTA ZNAČI "ŠEHADET"?

O. To znači svjedočiti ili tvrditi ono što vjerujemo i to pred drugima izjaviti.

P.31. Kako glasi kelime i šehadet?

O. Kelime i šehadet glasi: "Ešhedu en la ilahe illellahu ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu."

P.32. Kako glasi prijevod kelime i šehadeta?

O. Prijevod kelime i šehadeta glasi: "Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha -dželle še'nuhu- i svjedočim da je Muhammed -'alejhi-sselam- Božiji rob i Božiji Poslanik."

P.33. Šta iskazujemo kelime i šehadetom?

O. Kelime i šehadetom iskazujemo pripadnost islamu i potvrđujemo da smo muslimani ili muslimanke.

P.34. Koja je veza između imanskih i islamskih šartova?

O. Imanski šarti su pojam vjerovanja i ubjeđenja.To se postiže vjerovanjem i ubjeđenjem u srcu. Islamski šarti su pojam tjelesnog ili materijalnog izvršavanja naredbi i propisa. Među njima je veza ovisnosti. Nema koristi ako bi neko samo prihvatao imanske a odbacivao islamske šarte i obrnuto. Samo je ispravno kada se ispunjavaju i imanski i islamski šarti.

P.35. Gdje i kada je naređen namaz?

O. Namaz je naređen u Mekki na miradžu.

P.36. Koliko ima namaskih šartova?

O. Namaskih šartova ima 12. Šest je prije namaza a šest u namazu.

P.37. Koji su šartovi prije namaza?

O. Šest šartova prije namaza su:

- 1) **Da bude čisto tijelo, odijelo i mjesto gdje će se klanjati**
- 2) **Uzeti abdest i po potrebi se okupati**
- 3) **Biti propisno i pristojno odjeveni**
- 4) **Vakat (vrijeme namaza) znati i na vakat klanjati**
- 5) **Okrenuti se prema kibli**
- 6) **Nijet (odluka koji namaz se klanja)**

P.38. Šta je dženabet?

O. Dženabet je stanje nečistoće u kome može biti čovjek i žena nakon spolnog općenja ili ejakulacije. Takva osoba se zove džunub (nečista).

P.39. Šta je hajz?

O. Hajz je mjesečno pranje ili menstruacija kod žena.

P.40. Šta je nifas?

O. Nifas je stanje žene 40 dana nakon poroda.

P. 41. Šta muslimanka ne smije činiti u stanju hajza i nifasa?

O. U stanju hajza i nifasa žene muslimanke ne mogu klanjati, Kur'an učiti, postiti, tavaf činiti oko Kjabe. Namaze koje ne klanjaju u stanju hajza i nifasa ne trebaju naklanjavati a post koji su propustile trebaju napostiti.

P.42. Šta je gusul?

O. Gusul je vjersko kupanje ili čišćenje.

P. 43. Kada je obavezno izvršiti gusul?

O. Gusul je obavezno učiniti poslije spolnog općenja i poslije hajza i nifasa i kada neko prima islam.

P.44. Koliko gusul ima farzova?

O. Ima ih tri. To su:

- 1) **Gargare – usta i grlo isprati**
- 2) **Istinšak – unutrašnjost nosa dobro isprati**
- 3) **Cijelo tijelo oprati da nigdje suho ne ostane**

P. 45. Šta je tejemum?

O. Tejemum je simbolično čišćenje zemljom ili predmetima od zemlje kada nemamo vode.

P.46. Koliko tejemum ima farzova ili šartova?

O. Ima ih 3 i to:

1. **Nijjet** (odlučiti tejemum uzeti)
2. **Dotaknuti se dlanovima suhe čiste zemlje i potirati lice**
3. **Ponovo se dotaknuti dlanovima čiste zemlje i potirati desnu pa lijevu ruku do laktova**

P.47. Čime se može tejemum uzeti?

O. Tejemum se može uzeti ciglom, crijepom, zidom i svim predmetima od zemlje.

P.48. Od kada je osoba dužna klanjati?

O. Od punjoltjetstva.

P.49. Kako se utvrđuje punoljetstvo?

O. Kod muškaraca se to utvrđuje spolnom zrelošću a kod žena prvom pojavom menstruacije. A roditelji su dužni djecu naučiti namazu u sedmoj godini a u desetoj trebaju redovno klanjati.

P.50. Koji su farzovi u namazu?

O. Farzovi ili šartovi u namazu su:

- 1) ***Iftitahi tekbir*** - početni tekbir
- 2) ***Kijam*** - Stojanje u namazu
- 3) ***Kiraet*** - učenje Kur'ana
- 4) ***Ruku'*** - pregibanje u namazu
- 5) ***Sedžde*** - učiniti dvije sedžde
- 6) ***Ka'detul-ehire*** - posljednje sjedenje u namazu

P.51. Nabroj nekoliko vadžiba u namazu?

O. Vadžibi u namazu su:

1. **Proučiti Fatihu**
2. **Proučiti sure na prva dva rekjata u farz namaza a u sunneta na svim rekjatima**
3. **Na sedždu staviti nos i čelo**
4. **Učiti ettehijjatu**
5. **U vitr namaza proučiti kunut dovu**
6. **U dnevnim namazima učiti u sebi u noćnom namazima naglas**
7. **Slijediti redosljed radnji u namazu**
8. **Smiriti se na svakom djelu namaza**
9. **Početi namaz sa riječima Allahu ekber**

P.52. Šta se treba učiniti ako se propusti neki vadžib u namazu?

O. Ako se propusti koji vadžib u namazu treba učiniti sehvi sedždu.

P.53. Kako se čini sehvi sedžda?

O. Sehvi sedžda se čini tako da se na zadnjem sjedenju nakon učenja ettehijjatu i predavanje selama samo na desnu stranu učine još dvije sedžde i ponovo prouči ettehijjatu.

P.54. Šta kvvari namaz?

O. Namaz kvvari:

- 1. U namazu progovoriti**
- 2. U namazu nazvati i primiti selam**
- 3. U namazu uzdahnuti ili zaplakati**
- 4. Ako bi neko klanjao sa tejemumom pa voda došla**
- 5. Ako uporedo klanjaju muško i žensko**
- 6. Ako se radi neka radnja koja ne priliči namazu**

P.55. Koji je hukm klanjanja namaza u džematu?

O. Namaz u džematu je sunnet i vrijednije ga je klanjati nego po samostalno.

P.56. Koliko je vrijedniji namaz u džematu od namaza koji neko klanja samostalno?

O. Namaz u džematu je vrijedniji za 25 puta od namaza koji se klanja samostalno.

P.57. Koje vrste namaza imamo?

O. Vrste i kategorije namaza: imaju namazi koji su *farz* kao npr. pet dnevnih namaza i džuma.

Namazi koji su *vadžib* kao vitr namaz i Bajram namazi.

Namazi koji su *nafile ili sunnet* kao teravija namaz, istihara namaz, tehijetul-mesdžidi, noćni namaz (*lejl*) i sl.

P.58. Ako neko propusti neki namaz da li ga je dužan naklanjati?

O. Naklanjavanje namaza je obaveza. Musliman je dužan da naklanja propuštene namaze. Ako je propušteno manje od 5 namaza onda je obaveza paziti na *tertib* – redosljed naklanjavanja. Npr., ako neko nije klanjao sabah, podne, ikindiju i akšam, on mora kod naklanjavanja paziti na redosljed. *Taj redosljed se zove tertib*. Mora naklanjavati prvo sabah pa podne pa ikindiju pa akšam. Ako se radi o većem broju propuštenih namaza onda se ovaj redosljed ne mora paziti. U takvoj situaciji čovjek može naklanjavati kako kad stigne ne vodeći računa o tertibu (redosljedu).

P. 59. Šta je post?

O. Post je ustezanje uz ramazan od jela i pića i spolnog uživanja od zore do zalaska Sunca s ciljem postizanja Allahovog zadovoljstva.

P. 60. Ko je dužan postiti?

O. Dužnost posta se odnosi na svakog punoljetnog muslimana i muslimanku koji mogu izvršiti tu obavezu.

P.61. Šta je sehur?

O. *Sehur* je vrijeme ručka prije posta.

P.62. Šta je imsak?

O. *Imsak* je čas kada treba zapostiti.

P.63. Šta je iftar?

O. *Iftar* je vrijeme kada se prekida sa postom.

P.64. Koje su vrste posta?

O. Vrste posta:

-Post koji je farz (obaveza) kao ramazanom

-Post koji je nafila (dobrovoljni post) kao npr. post ponedjeljkom i četvrtkom. Post deset dana muharrema, post na dan Aferata i sl.

P.65.Šta je *kada*?

O. Ako neko ne može postiti neki dan iz opravdanog razloga treba taj dan napostiti. To se zove *kada*. To je napaštanje dan za dan.

P.66. Šta je keffaret?

O. Ako neko ne posti neki dan ramazana bez opravdanog razloga on mora napostiti 60 dana za taj dan i to se zove *keffaret*.

P.67. Šta kvari post?

O.Post će pokvariti ako se namjerno nešto pojede, popije, puši ili spolno opći.

P.68. Šta je sadakatul-fitr?

O.Sadakatul-fitr je obavezni doprinos koji svaki musliman i muslimanka trebaju dati u ramazanu siromašnim kako bi i oni mogli doživjeti bajramsku radost.

P.69. Kolika je visina sadakatul-fitra?

O.Visina sadakatul-fitra se određuje u vrijednosti dnevnog obroka. U našim uvjetima to je 5, 10 ili 15 €. Sadakatul fitr se daje onim kategorijama kojim se daje i zekjat. U našim uvjetima daje se preko institucija Islamske zajednice.

P.70. Šta je zekjat?

O. Zekjat je obavezni doprinos koji muslimani i muslimanke moraju dati ako imaju višak imovine. To se obračunava na imovinu koja pregodini i smatra se viškom u posjedu muslimana. Musliman treba očistiti tu imovinu davanjem zekjata. To je iznos 2.5%. Npr. ako bi neko imao viška 10.000 USD, on bi na taj iznos trebao udjeliti na ime zakjata 250 USD.

P.71. Šta je nisab?

O. Nisab je najmanja količina viška imovine na koju se treba dati zekjat.

P.72. Po čemu se utvrđuje nisab?

O. Utvrđuje se prema zlatu i srebru.

P.73. Koliki je nisab zlata a koliki srebra?

O. Nisab na zlato je 91.60 grama a na srebro 641,50 grama. Ko bude imao spomenutu vrijednost zlata on je dužan dati 2,5% od te vrijednosti na ime zekjata.

P.74. Koliko ima kategorija kojima se daje zekjat?

O. Kur'anom je propisano 8 kategorija kojima se može dati Zekjat. U našim uvjetima muslimani preko Islamske zajednice uplaćuju i zekjat. A Islamska zajednica određuje kojim kategorijama će udijeliti iz toga. Islamska zajednica je samo posrednik a ne može biti potrošač ili korisnik sredstava zekjata i sadakatul-fitra.

P.75. Na što se još daje zekjat?

O. Zekjat se daje i na stoku i trgovačku robu.

P.76. Šta znaš reći o hadžu?

O. Hadž je dužnost jednom u životu obaviti muslimanima i muslimankama koji su u mogućnosti. Nagrada za obavljeni hadž je džennet. Obredi hadža se izvršavaju u Mekki.

P.77. Koje su radnje kod hadža farz?

O. Farzovi hadža su:

- 1) Nijjet učiniti i obući ihrame**
- 2) Stojanje na Arefatu 9 dana zul-hidžeta**
- 3) Obaviti tavaf oko Kjabe sedam puta**

Ostali obredi hadža su vadžibi ili sunneti. Svi obredi hadža se obavljaju u Mekki

P.78. Koji su muslimanski praznici?

O. Muslimanski praznici su:

- 1) Nova muslimanska godina.- 1 muharrema**

- 2) Ramazanski bajram. – 1 dan Ševvala
- 3) Kurban bajram.- 10 dan Zul-hidžeta
- 4) Mevlud – rođenje Muhammeda -'alejhi-sselam-- 12 dan Rebiul-evvela.
- 5) Mubarek noći: Lejletu regaib, Lejletul-miradž, Lejletul-beraet i Lejletul-kadr.

P.79. Šta je kurban?

O. Kurban je žrtva koja se prinosi u ime Allaha -dželle še'nuhu- a sastoji se od klanja u ime Allaha -dželle še'nuhu- govečeta ili bravčeta prvi dan Kurban bajrama. Dužni su ovu žrtvu učiniti svi imućni muslimani i muslimanke. Dijeli se komšijama, rodbini i poznanicima.

P.80. Šta je ahlak?

O. Ahlak ili etika ili islamsko ponašanje je skup islamskih pravila po kojima se trebaju ponašati muslimani i muslimanke. Muslimanima je uzor u ahlaku Muhammed -'alejhi-sselam- Allah -dželle še'nuhu- kaže u Kur'anu: *"Ti si Muhammede na najvišem stepenu ahlaka."*

P.81. Koje su dužnosti prema Allahu -dželle-še'nuhu- ?

O. Dužnosti muslimana prema Allahu -dželle še'nuhu-:

- Voljeti Ga, poštovati i veličati
- Izvršavati sve Njegove zapovijedi (farzove)
- Kloniti se svega onoga što je On zabranio
- Kajati se za počinjene grijehe

P.82. Koje su dužnosti muslimana prema sebi?

O. Dužnosti muslimana prema samome sebi:

- Čuvati zdravlje i život
- Liječiti se u slučaju bolesti
- Raditi i privrjeđivati
- Hraniti se i odijevati
- Izučavati korisne nauke

P.83. Koje su dužnosti muslimana prema komšiji?

O. Dužnosti prema komšijama:

- Da ih u susretu pozdravimo
- Da ih ne vrijeđamo
- Da čuvamo njihovu čast, porodicu i imovinu
- Da ih pomažemo
- I da učestvujemo u njihovoj sahrani

B) Pitanja iz Povijesti (Historije) Islama:

P.84. Protiv koga je Muhammed a.s. vodio bitke?

O. Allahov Poslanik je vodio borbe protiv mušrika.

P.85. Koje su najpoznatije bitke koje je vodio Muhammed a.s.?

O. Poznate su Bitka na Bedru i u njoj su pobijedili muslimani. U bici na Uhudu muslimani su izgubili. Poznate su i Bitka Ahzab, Hunejn, Oslobođanje Mekke, Hajber i dr.

P.86. Koji su mjeseci hidžretskoga kalendara?

O. Mjeseci hidžretskog kalendara su: muharrem, safer, rebiul-evvel, rebiul-ahir, džumadel-ula, džumadel-uhra, redžeb, šaban, ramazan, ševval, zul-kade i zul-hidže.

P.87. Po čemu se utvrđuje početak računanja islamskog kalendara?

O. Početak islamskog računanja vremena utvrđuju se po hidžri tj. preseljenju Muhammeda -'alejhi-sselem- iz Mekke u Medinu.

P.88. Kako se zvao Poslanikov mujezin?

O. Prvi Poslanikov mujezin bio je Bilal Habešija.

P.89. Nabroj imena pravednih halifa poslije Muhammeda -'alejhi-sselem-.

O. Halife poslije Muhammeda -'alejhi-sselem-:

- 1) Ebu Bekr Es-Siddik (632-634)**
- 2) Omer ibn Hattab El-Faruk, (634- 644)**
- 3) Osman ibn Affan Zu-Nurejni (644- 656)**
- 4) Alija ibn Ebi Talib El-Murteda (656-661)**

P.90. Ko su bili prvi muslimani?

O. Prvi muslimani koji su primili islam su: Hazreti Hatidža, Alija, Ebu Bekr i Zejd ibn Haris.

P.91. Preko koga je islam došao u naše krajeve?

O. Islam je u naše krajeve došao preko Turaka Osmanlija.

P. 92. Za vrijeme kojeg sultana je islam došao na Balkan?

O. Za vrijeme osmanskog sultana Mehmeda Fatiha.

P.93. Da li je bilo nasilne islamizacije za vrijeme Osmanskog perioda vladavine na Balkanu?

O. Nije, jer islam zabranjuje prisiljavanje u vjeru. Naši preci Bogumili su dobrovoljno primali islam i dočekali su dolazak Osmanlija na Balkanu kao zaštitnike od križarskih ratova koje je crkva vodila protiv Bogumila. Muslimani

Osamanlije su bili pravedni i tolerantni i nisu uništavali vjerske objekte niti su bilo koga prisiljavali da ulazi u vjeru islamsku. Period od pet stotina godina Turske vladavine preživjela je i katolička i pravoslavna i jevrejska vjerska zajednica.

P.94. Kakav je rat bio u BiH 1992 g.?

O. U Bosni i Hercegovini je 1992 g. bio agresorski rat. Agresori (napadači) su bili Srbi (Četnici) i Hrvati (Ustaše). Oni su napadali muslimane. U tom ratu ubili su puno muslimana. Zvanični podaci govore o ciframa od oko 200 hiljada žrtava rata. Među žrtvama rata je bilo oko 16.000 djece. Porušeno je oko 800 džamija. Među poznatim džamijama koje su srušili agresori su: Ferhadija u Banjaluci, Aladža džamija u Foči i srušen je Stari most u Mostaru.

Objašnjenje manje poznatih riječi

Allah dž.š. – Vlastito Božije ime.

Abdest – Pranje određenih dijelova tijela prije klanjanja, učenja Kur'ana i obilaska oko Kjebe.

Ashab – Drug Božijeg Poslanika.

Azab – Kazna.

Džehennem – Vatra, pakao – mjesto gdje će se kažnjaviti nevjernici.

Džennet – Raj, mjesto gdje će vjernici uživati Božiju nagradu.

Džunup – Nečista osoba, nakon posnog općenja ili ejakulacije u snu.

Ensarije – pomagači vjere, Oni koji su primili mekkelije u Medini nakon Hidžre.

Ezan – poziv na namaz.

Fadilet – Odlika, vrijednost.

Farz – Ono što je Bog strogo naredio da se izvršava.

Gaflet – Nemar, nehatnost, zaspalost.

Gusul – Vjersko kupanje.

Haram – Strogo zabranjeno.

Halifa – Nasljednik Božjeg Poslanika.

Hutba – Pobožni govor petkom koji imam upućuje klanjaćima za vrijeme džume namaza..

Ikamet – Najava početka namaza.

Kibla – Pravac prema Kjabu u kome se okreću muslimani u namazu.

Kijam – Stajanje u namazu.

Kiraet – Učenje Kur'ana u namazu.

Kunut dova – Dova koja se uči na vitru namazu.

Mašrik – Istok.

Magrib – Zapad.

Meleki – Nevidljiva bezgriješna duhovna biće koji su u službi Allahu dž.š..

Mekruh – Pokuđeno, nevaljasto.

Mezheb – Fikhski pravac.

Misvak – Sredstvo za čišćenje zuba.

Mujezin – Osoba koja ezanom poziva na namaz.

Mustehab – Lijepo, pohvalno.

Muktedija – Onaj ko klanja za imamom u džematu.

Mumin – vjernik.

Musliman – Onaj ko se pokorava Allahu dž.š..

Mušrik – Idolopoklonik, mnogobožac.

Munafik – Licemjer, dvoličnjak.

Nafila – Dobrovoljni ibadet.

Namaz – Molitva, Salat.

Rek'at – dio namaza koji sačinjava: stojanje, učenje Kur'ana i dvije sedžde.

Rivajet – Predaja.

Rukn – Temelj.

Ruku' – Pregibanje, poklon u namazu.

Sedžda – Padanje ničice po tlima u namazu.

Sehur – Vrijeme ručka prije posta.

Sened – lanac prenosilaca u hadisu.

Selam – Islamski pozdrav- Mir.

Sunnet – Ono što je radio Poslanik, preporučio ili šutnjom odobrio.

Sevap – Nagrada.

Sura – Poglavlje iz Kur'ana.

Šart – Poglavlje iz Kur'ana.

Šefa'at – Zagovaranje i Poslanikovo zauzimanje kod Allaha dž.š. za griješne.

Ta'dili erkan – Pravilno izvršiti svaki pokret predviđen u namazu.

Tejemum – Simbolično čišćenje zemljom umjetso abdesta.

Tekbir – Veličanje Allaha dž.š. riječima *Allahu ekber "Allah je najveći"*.

Ulema – Učenjaci.

Umra – Posjeta Mekki radi obreda kada nije vrijeme hadža.

Vadžib – Drugostepena obaveza, ono što je Allah dž.š. naredio da se izvršava.

Zek'at – Čišćenje imetka.

Zikir – Veličanje, spominjanje Allaha dž.š..

Zebur – Knjiga poslana Davud a.s..

Subject: An Interesting conversation

An atheist professor of philosophy speaks to his class on the problem science has with God, The Almighty. He asks one of his new students to stand and.....

Prof: So you believe in God?

Student: Absolutely, sir.

Prof: Is God good?

Student: Sure.

Prof: Is God all-powerful?

Student: Yes.

Prof: My brother died of cancer even though he prayed to God to heal him. Most of us would attempt to help others who are ill. But God didn't. How is this God good then? Hmm?

Student is silent.

Prof: You can't answer, can you?

Let's start again, young fellow. Is God good?

Student: Yes.

Prof: Is Satan good?

Student: No.

Prof: Where does Satan come from?

Student: From...God.. .

Prof: That's right. Tell me son, is there evil in this world?

Student: Yes.

Prof: Evil is everywhere, isn't it? And God did make everything. Correct?

Student: Yes.

Prof: So who created evil?

Student does not answer.

Prof: Is there sickness? Immorality? Hatred? Ugliness? All these terrible things exist in the world, don't they?

Student: Yes, sir.

Prof: So, who created them?

Student has no answer.

Prof: Science says you have 5 senses you use to identify and observe the world around you. Tell me, son...Have you ever seen God?

Student: No, sir.

Prof: Tell us if you have ever heard your God?

Student: No, sir.

Prof: Have you ever felt your God, tasted your God, smelt your God? Have you ever had any sensory perception of God for that matter?

Student: No, sir. I'm afraid I haven't.

Prof: Yet you still believe in Him?

Student: Yes.

Prof: According to empirical, testable, demonstrable protocol, science says your GOD doesn't exist. What do you say to that, son?

Student: Nothing. I only have my faith.

Prof: Yes Faith. And that is the problem science has.
Now the student said can I ask something to you Professor.

Student: Professor, is there such a thing as heat?

Prof: Yes.

Student: And is there such a thing as cold?

Prof: Yes.

Student: No sir. There isn't. **(The lecture theatre becomes very quiet with this turn of events.)**

Student: Sir, you can have lots of heat, even more heat, superheat, mega heat, white heat, a little heat or no heat. But we don't have anything called cold. We can hit 458 degrees below zero which is no heat, but we can't go any further after that. There is no such thing as cold. Cold is only a word we use to describe the absence of heat. We cannot measure cold. Heat is energy. Cold is not the opposite of heat, sir, just the absence of it. **(There is pin-drop silence in the lecture theatre.)**

Student: What about darkness, Professor? Is there such a thing as darkness?

Prof: Yes. What is night if there isn't darkness?

Student: You're wrong again, sir. Darkness is the absence of something. You can have low light, normal light, bright light, flashing light... But if you have no light constantly, you have nothing and its called darkness, isn't it? In reality, darkness isn't. If it were you would be able to make darkness darker, wouldn't you?

Prof: So what is the point you are making, young man?

Student: Sir, my point is your philosophical premise is flawed.

Prof: Flawed? Can you explain how?

Student: Sir, you are working on the premise of duality. You argue there is life and then there is death, a good God and a bad God. You are viewing the concept of God as something finite, something we can measure. Sir, science can't even explain a thought. It uses electricity and magnetism, but has never seen, much less fully understood either one. To view death as the opposite of life is to be ignorant of the fact that death cannot exist as a substantive thing. Death is not the opposite of life: just the absence of it. Now tell me, Professor. Do you teach your students that they evolved from a monkey?

Prof: If you are referring to the natural evolutionary process, yes, of course, I do.

Student: Have you ever observed evolution with your own eyes, sir? **(The Professor shakes his head with a smile, beginning to realize where the argument is going.)**

Student: Since no one has ever observed the process of evolution at work and cannot even prove that this process is an on-going endeavor, are you not teaching your opinion, sir? Are you not a scientist but a preacher? **(The class is in uproar.)**

Student: Is there anyone in the class who has ever seen the Professor's brain? **(The class breaks out into laughter.)**

Student: Is there anyone here who has ever heard the Professor's brain, felt it, touched or smelt it? No one appears to have done so. So, according to the established rules of empirical, stable, demonstrable protocol, science says that you have no brain, sir. With all due respect, sir, how do we then trust your lectures, sir? **(The room is silent. The professor stares at the student, his face unfathomable.)**

Prof: I guess you'll have to take them on faith, son.

Student: That is it sir... The link between man & God is FAITH. That is all that keeps things moving & alive. .